

ת"פ (מרכז) 70404-03-23 - מדינת ישראל נ' חנוך עקיבא רבין

ת"פ (מרכז) 70404-03-23 - מדינת ישראל נ' חנוך עקיבא רבין ואח'מחוזי מרכז

ת"פ (מרכז) 70404-03-23

מדינת ישראל

נגד

1. חנוך עקיבא רבין (עציר)

ע"י ב"כ עו"ד דוד הלוי

2. רז חיים גרון (עציר)

ע"י ב"כ עו"ד עדי קידר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[19.06.2024]

כבוד השופטת דנה מרשק מרום

גזר דין

1. הנאשמים הורשעו על יסוד הודאותיהם בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירות של פגיעה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני בצוותא חדא, לפי סעיף 334 וסעיף 335(א)(1)(2) ביחד עם סעיפים 29 ו-144' לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); תקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני בצוותא חדא, לפי סעיף 379 וסעיף 382(א) ביחד עם סעיפים 29 ו-144' לחוק העונשין; חבלה במזיד ברכב בצוותא ממניע גזעני, לפי סעיף 413 ביחד עם סעיפים 29 ו-144 לחוק העונשין.

2. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי ביום 6.3.23 בשעה 20:30 לערך, הגיעו תושבי קבליה: א' ח' ואשתו א' ח' (להלן: "א" ו"א"), בנו ע' ח' ואשתו ר' ח' (להלן: "ע" ו"ר") ובתם הקטינה ילדת 2020 (להלן: "הילדה"), וביחד "המתלוננים" לסופרמרקט בכביש 60 בחווארה לצורך עריכת קניות. המתלוננים הגיעו למקום ברכבו של ע', חנו בחניון הסמוך לסופר, ובשעה 21:15 לערך יצאו מהסופר לאחר שסיימו לערוך קניות ונכנסו לרכב, כשע' ישב במושב הנהג, א' ישב במושב הנוסע וא', ר' והקטינה במושב האחורי.

בשעה 21:19 לערך, הגיעו למקום הנאשמים ואחרים שזהותם אינה ידועה, ברכבו של נאשם 1 וברכב נוסף, וכלי הרכב נעצרו בצדו השני של הרחוב מול הסופר. הנאשמים והאחרים החזיקו בגרזן, פטיש חירום, אבנים וגז פלפל. באותה עת חנו בחניון שני רכבים פלסטינאים נוספים (מרצדס ופולקסווגן).

הנאשמים והאחרים יצאו מכלי הרכב, חלקם רעולי פנים, והחלו ליידות בצוותא אבנים לעבר רכבו של ע' וכלי הרכב הנוספים, וכן לעבר הסופר. בתגובה, העובדים והשוהים באזור רצו לתוך הסופר והתבצרו בתוכו לאחר שהורידו את סורגי הכניסה. המתלוננים שלא הספיקו לצאת מהרכב נותרו לשבת בתוכו. בהמשך, רצו הנאשמים ואחרים לעבר החניון, בעוד נאשם 1 אווז בגרזן ואחד מהאחרים אווז בפטישון.

בהמשך, רץ נאשם 1 לעבר רכב המרצדס והכה באמצעות הגרזן את החלון האחורי של הרכב, ובהמשך רץ נאשם 1 לעבר רכב הפולקסווגן והיכה את החלון האחורי שמאלי של הרכב עם הגרזן. בהמשך השליך נאשם 2 אבן לעבר החלק האחורי של הרכב בו שהו המתלוננים. נאשם 1 רץ לעבר הרכב בו שהו המתלוננים, הכה על החלון האחורי באמצעות גרזן וניפץ אותו, ובהמשך ניפץ את החלונות השמאליים של הרכב, תוך שהוא שובר את החלונות במספר מכות באמצעות הגרזן. באותו עת השליך נאשם 2 אבן על החלון האחורי של הרכב. לאחר שנאשם 1 ניפץ את החלון הסמוך ל'ע', שישב במושב הנהג, הוא המשיך והיכה את ע' מספר פעמים באמצעות הגרזן. בתגובה ע' הרחיק את גופו והרים את ידיו, והגרזן פגע בכתפו ובידו. א' שהבחינה בכך, התכופפה והגנה בגופה על הילדה - נכדתה.

בהמשך, הכה האחר שהחזיק בפטישון את החלון הקדמי של המרצדס, ולאחר מכן רץ האחר לעבר רכבו של ע' בו שהו המתלוננים, והכה באמצעותו את החלון האחורי והימני אחורי של הרכב. במקביל לתקיפת ע' על ידי נאשם 1, השליך אחר נוסף אבן לעבר החלון הימני הקדמי של רכבו של ע' וניפץ אותו, ולאחר ניפוץ החלון המשיך האחר הנוסף והשליך שתי אבנים נוספות בחוזקה לתוך הרכב לכיוון א'. נאשם 2 התקרב למקום והשליך אף הוא אבן לעבר החלון המנופץ ולעבר א' שנפגע מהאבנים בראשו. בתגובה נמלט ע' מהמקום באמצעות הרכב ונסע דרומה לכיוון כביש 60. בעת שהחל את נסיעתו המשיכו הנאשמים והאחרים בצוותא חדא ליידות אבנים לעבר הרכב.

בהמשך, השליך נאשם 2 אבן לעבר החלון הקדמי ימני של המרצדס. במהלך האירוע התיזו מי מהנאשמים או מהאחרים גז פלפל לתוך רכבו של ע', שחלונותיו נופצו ויושבי הרכב כולם נפגעו מגז הפלפל. במהלך האירוע צעקו הנאשמים והאחרים "מוות לערבים".

כתוצאה ממעשי הנאשמים והאחרים נגרמו למתלוננים החבלות הבאות: כתוצאה מיידוי האבנים נגרמה ל א' חבלת ראש, הוא פונה לטיפול רפואי, נזקק לשבעה תפרים בראשו ואושפז למשך יומיים; כתוצאה ממכות הגרזן של נאשם 1 נגרם ל ע' חתך בכתפו, וכתוצאה מיידוי האבנים וניפוץ הזוגיות נפגע ע' בידי מרסיסים; כתוצאה מריסוס גז הפלפל נגרמו למתלוננים קשיי נשימה וצריבה בעיניים; כתוצאה ממעשי הנאשמים נגרמה לילדה בהלה רבה. כן נגרמו נזקי רכוש לרכבו של ע' ולשני כלי הרכב הנוספים.

ראיות לעונש
ראיות מטעם התביעה

3. בעניינו של נאשם 1 הוגש גיליון רישום פלילי, ממנו עולה כי לחובתו שלוש הרשעות (אחת מהן התיישנה). בשנת 2019 הורשע בבית משפט השלום בירושלים בביצוע שלוש עבירות של הפרה הוראה חוקית (מן השנים 2017 - 2018), והושת עליו עונש מאסר של חודש ושבעה שבועות בעבודות שירות; בשנת 2018 הורשע בבית משפט לנוער בירושלים בביצוע עבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והכנת עבירה בחומרים מסוכנים (משנת 2015), והושת עליו עונש מאסר של 4 חודשים בעבודות שירות;

בשנת 2015 הורשע בבית משפט לנוער בירושלים בביצוע עבירות של הפרה הוראה חוקית, כניסה לשטח סגור והחזקת אגרופן או סכין (מן השנים 2012 ו- 2013), והושת עליו עונש מאסר על תנאי. 4. בעניינו של נאשם 2 הוגש גיליון רישום פלילי, ממנו עולה כי הליך משנת 2021 מבית משפט לנוער בירושלים הסתיים ללא הרשעה, לאחר שנקבע שביצע עבירה של הפרה הוראה חוקית (משנת 2019), והוטלו עליו התחייבות ושל"צ.

5. ב"כ המאשימה הגיש הצהרות נפגעי העבירות מטעמם של ע', א', א' ור'. מתצהירו של ע' (1/ת) עולה, כי הוא ומשפחתו הגיעו כרגיל לקניות בחווארה והותקפו באופן מפתיע על ידי מתנחלים שתקפו את הרכב באבנים, גז פלפל, גרזנים וכלים חדים. תיאר שהרגיש בהלה וחשש לחיי משפחתו, ברח עם הרכב, ותיאר אירוע ירי לעבר הרכב (שאינו מיוחס לנאשמים). אשר לנזק הגופני, תיאר שנפגע ישירות בכתף שמאל ממכה בגרזן ומדובר בפציעה שטחית. בנוסף, תיאר תחושת חנק והיעדר ראייה בשל שימוש בגז פלפל שרוסס אל עבר פניהם. משפחתו טופלה במוקד הטראומה בחווארה. מסר, כי עלויות תיקון הרכב הגיעו ל- 15 אלף ₪, וכי הושבת ולא היה מסוגל להגיע לעבודתו כאח בבית חולים. אשר לנזקיו הנפשיים, תיאר סיוטים ונדודי שינה וחוסר ריכוז שפגעו בעבודתו, וחשש בכל פעם שמתרחק ממשפחתו. על בתו הקטנה סיפר שעדיין שומע את צעקותיה ובכיה בזמן שנחנקה בגלל הגז וסבלה מצריבה בעיניה, וכן החלה בהרטבה לא רצונית. בנוסף, בתו מסרבת לעלות לנסיעה ברכב, נוטה להתבודד ולא לשחק עם ילדים קרובי משפחה, זקוקה לטיפול נפשי אך המצב הכלכלי אינו מאפשר זאת. על אשתו סיפר שהייתה נתונה במצב נפשי קשה ביותר, והדבר השפיע על יכולתה להרות. הוסיף, כי הם חוו את המוות מול העיניים ולא ישכחו את התקרית. מתצהירו של א' (2/ת), אביו של ע', עולה כי באירוע נגרם לו פצע עמוק בראש מפגיעת אבנים, פצעים קלים בפנים ובידיים כתוצאה מניפוץ זכוכית הרכב בעת שהם היו ברכב, וכן חנק ואי ראייה בגלל גז הפלפל. תיאר שהועבר לטיפול בחווארה, שם קיבל עזרה ראשונה, בוצעה תפירה של הפצע בראשו באמצעות 8 תפרים וסופק לו חמצן. לאחר מכן, הועבר עם אמבולנס לבית חולים בשכם לצורך צילום ראש, בו התברר כי יש לו דימום שטחי במוח וסדק בגולגולת, והוא אושפז למשך 3 ימים להשגחה. אשר לנזק הנפשי תיאר, שמעולם לא חווה חרדה כפי שחווה באירוע. סבל מנדודי שינה במשך שבועות, וכשהוא נזכר באירוע חש את הדאגה למשפחתו ולנכדתו שאת צעקותיה שומע עד היום.

בתצהירה של א' (ת/3), אשתו של א' ואמו של ע', תיארה שראתה את בעלה מדמם מהראש, היא צעקה מפחד, ונכדתה צעקה בשל הצריבה בעיניה. עוד מסרה, שבנה התניע את הרכב והם נסעו משם, ומרכב אחר ירו עליהם. סיפרה שבמשך למעלה מחודש סבלה באופן קשה, היו לה סיוטים וסבלה משינה מקוטעת.

מתצהירה של ר' (ת/4), אשתו של ע', עולה כי באירוע זרקו עליהם אבנים בעת שהיו ברכב, ושברו את שמשות הרכב ממספר צדדים. אביו של בעלה נפגע בראשו מאבן והחל לדמם, ושברי הזכוכיות עפו עליה, על בתה הקטנה ועל חמותה, ונגרמו להן פצעים בשל כך. עוד סיפרה על כך שתקפו את בעלה בגרזן, והם רוססו בגז פלפל ולא יכלו לנשום. בתה סבלה מחנק וצריבה בעיניים ולא הייתה מסוגלת לפתוח את העיניים למשך זמן רב. תיארה שהיא ובתה סבלו מנזקים גופניים קלים, מפצעים ושריטות ומצריבה בפנים ובעיניים. בנוסף, תיארה פגיעה נפשית, שכן הם ראו את המוות מול העיניים. בתה לא אכלה במשך תקופה ארוכה, בכתה ולא ישנה היטב. בנוסף, בתה אינה מוכנה לעלות לרכב וסובלת מהרטבה, ומשדרת פחד בעת שמיעת קולות גבוהים. מצבה מחייב בדיקת פסיכולוג, אך מצבם הכלכלי אינו מאפשר זאת. אשר למצבה עדכנה, שהיא מודאגת, ישנה מעט וסובלת מבעיות גופניות כתוצאה מהלחץ הנפשי הגדול, ויש לכך השפעה על היכולת שלה להרות. תיארה שהאירוע השפיע על חייהם שהתהפכו, הם אינם מסוגלים לנהל חיי חברה ומשפחה ואינם מבצעים קניות.

ראיות מטעם ההגנה

6. אביו של נאשם 1, מר י' ר', העיד לזכותו של בנו ומסר כי משוחח עם בנו כל שבוע ויודע שבנו מתחרט, מבין את החומרה של האירועים ומתחרט, הוא בעל משפחה ומעוניין לגדל את ילדו.

7. ש' ר', רעייתו של נאשם 1, מסרה מכתב (נ/1), בו תיארה את תפקודו התקין בטרם מעצרו, וכן את הקושי עימו היא ובנה מתמודדים, שכן הנאשם היה דמות משמעותית מאוד בחיי הבן. מאז שבעלה נעצר, היא נאלצת לצאת לעבוד כסייעת בגן למשך שעות רבות, ומפרנסת את המשפחה לבד. השפעת המאסר הרסנית עבורם ומקווה שבית המשפט יתחשב במצבם האישי.

8. מר אליאב ליבי, בעלים של חברת עפר, סיפר שהנאשמים עבדו אצלו בחברה באופן רציני. נאשם 1 שימש כראש הצוות, הוא צפה בתהליך התבגרותו של הנאשם, אשר הפך לאדם שלוקח אחריות על הפרנסה ומנהל את הצוות ביד רמה. על נאשם 2 סיפר שהוא נכנס לעבודה רציפה. הוא הופתע מאד מהאירוע, שכן הנאשמים הם אנשים שיודעים להשכין שלום ולדאוג לכולם, והוא ישמח לקבל אותם חזרה לעבודה בבוא העת.

תסקירי שירות המבחן

9. מהתסקיר שהתקבל בעניינו של נאשם 1 עולה, כי הוא בן 26, נשוי מגיל 20 ואב לילד בן שנתיים וחצי. טרם מעצרו התגורר עם משפחתו ביישוב גבעת רון בשומרון ועבד כשכיר בתחום הבנייה. אשתו בת 24, ולאחר שנעצר החלה לעבוד כסייעת במעון ביישוב.

נולד וגדל בירושלים, לארבעה מאחיו יש עבר פלילי בתחום הפרת צו מנהלי ורכוש. סיים 9 שנות לימוד אשר כללו מעברים רבים בין מסגרות לימוד. לאחר שנשר ממסגרת לימודים בגיל 15 עבר להתגורר במאחז רמת מגרון יחד עם קבוצה של נערים. תיאר, כי במהלך מגוריו בגבעות יצר קשרים חברתיים שוליים עם נערים בעלי אידיאולוגיה לאומנית קיצונית ומחויבות נמוכה לגבולות החוק, אשר השפיעו על בחירותיו. לא התגייס לצבא בשל עברו הפלילי, אם כי נערך ניסיון לסייע לו להתגייס, אך לדבריו בחר שלא לעשות כן בשל מניעים דתיים.

לאחר שנשא עונש של עבודות שירות בגיל 20 ערך, לדבריו, שינוי משמעותי באורחות חייו, ועד למעצרו בתיק דנן עבד בחברת בנייה, ניהל אורח חיים נורמטיבי, והשקיע את זמנו במשפחתו.

אשר למעורבותו הקודמת בפלילים מסר כי פעל על רקע אידיאולוגי. בהתייחסותו לעבירה בתיק דנן, התקשה לקחת אחריות ונקט בעמדה קורבנית ומצמצמת, תוך קושי לגלות אמפטיה כלפי המתלוננים ותובנה לגבי הנזק שגרם להם. יחד עם זאת, ביטא חרטה מילולית על מעשיו. מסר כי בתקופה שקדמה לאירוע היו פיגועי טרור רבים באזור מגוריו, הוא חש מופקר על ידי רשויות החוק, וברקע למעשיו עמדו תחושות של כעס וחוסר אונים. בשונה ממעורבותו הקודמת בפלילים, מחזיק בעמדות שאינן מעודדות אלימות, ושלל חיבור לתנועה לאומנית הקוראת לפגיעה באזרחים ערבים. אשר לנסיבות ביצוע העבירות, שלל כוונה מראש ומסר כי מדובר באירוע מתגלגל, כאשר מספר שעות לפני האירוע התרחש פיגוע קרוב לביתו, התארגנה הפגנה של מתיישבים במקום האירוע, במהלכה הרוחות התלהטו והאירוע הסלים לכדי פגיעה ברכבים של אזרחים ערבים שחנו במקום. הדגיש, כי תכנן לפגוע ברכוש של ערבים לצורך הרתעה ושלל תכנון לפגוע בחיי אדם, אך בשל חוסר מחשבה וחוסר מזל נפגעו המתלוננים. אשר לקשר עם נאשם 2, מסר כי יש להם היכרות מוקדמת מהישוב, אך אינם בקשרי חברות, ולא תכננו את ביצוע העבירות.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם עסוק בעיקר במחירים האישיים שמשלם בעקבות ביצוע העבירות, נוטה להקל ראש במעשיו ואינו מחובר לחומרת הנזק והפגיעה שגרם למתלוננים. הנאשם הציג פסאדה מתפקדת, תוך נטייה להדגיש את חלקיו הנורמטיביים וניסיון לטשטש את עמדותיו הקיצוניות ולהשליך את מעורבותו בפלילים על נסיבות חיצוניות. ההערכה היא, כי בעיתוי הנוכחי אינו בשל להשתלב להליך טיפולי, קיימת רמת סיכון גבוהה להישנות עבירות אלימות, והומלץ על הטלת ענישה מוחשית והרתעתית בדמות מאסר.

10. מהתסקיר שהתקבל בעניינו של נאשם 2 עולה כי הוא בן 22, רווק, וטרם מעצרו התגורר עם חבריו בדירה שכורה בגבעת רונן. בילדותו גדל בנוקדים ובהמשך משפחתו התגוררה בירושלים. בגיל 16 עזב את לימודיו בישיבה ועבר להתגורר עם חבריו בגבעות, ובמקביל עבד בעבודות מזדמנות בתחום הבנייה, שליחויות ורעיית צאן. טרם מעצרו עבד בעמותת "חוננו" והביע שאיפות לעסוק בעתיד בעריכת דין.

בקשר הקודם עם השירות הנאשם הביע חרטה כשהבין את משמעות מעשיו והמחירים האפשריים העתידיים מבחינתו, והומלץ על סיום הליכי המשפט בדרכי טיפול, הכוללים ביצוע של"צ.

בשיחה עם השירות שיתף הנאשם, כי בתקופה שלפני מעצרו עבר להתגורר עם חבריו הרחק מהגבעות, על מנת לנהל אורח חיים יצרני שכולל תעסוקה ולימודים. שיתף כי בשנות הנעורים שלו התגורר עם חבריו בגבעות, ושהם היו מעורבים לעתים באירועי אלימות שהיו שגורים כחלק מהחיים בגבעות. בתקופה שקדמה לביצוע העבירות התרחשו מספר אירועי אלימות נגד יהודים בציר חווארה. ביום האירוע פגש את נאשם 1, ובדרכם חזרה הביתה החליטו לזרוק אבנים על תושבי המקום, מתוך תפיסה כי פעולה זו תרתיע אותם מלפעול באלימות. הנאשם הביע חרטה על מעורבותו בעבירות ותיאר, כי במהלך מעצרו חשב על מעשיו ועל הפגיעה בנפגעי העבירה. שיתף כי למד להכיר אוכלוסיות שונות במהלך מעצרו, לרבות מהמגזר הערבי, ומבין כי שגה בתפיסתו אותם ושפעל באופן שגוי. עם סיום נשיאת עונשו מעוניין לשוב להתגורר עם הוריו ולקדם את שאיפתו ללמוד משפטים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם לוקח אחריות על מעשיו הפוגעניים, מבין את השלכות מעשיו והפגיעה שפגע באחרים ומצר על כך, כשבבסיס התנהגותו עמדו מאפייני אישיות ילדיים ובלתי בשלים ורצון לחוש שייכות. הנאשם נקט בדפוס של ערפול סביב קשריו החברתיים והתנהלותו בעת שהתגורר בגבעות, והיה מושפע מהשיח החברתי שהיה נהוג במקום. ההערכה היא, כי קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק אלימה, והומלץ להשית על הנאשם עונש מוחשי שיחדד לו חומרת מעשיו.

טיעוני הצדדים

11. ב"כ המאשימה ציין שכמסגרת לחומרת העבירות בהן הנאשמים הורשעו, נמצא מניע הגזענות לפי סעיף 144 לחוק העונשין שמשמעותו כפל העונש ביחס לעבירות המוצא, וחייב לבוא לידי ביטוי באופן מלא בגזר הדין. נטען שהערכים שנפגעו הם ברף הגבוה ביותר וכוללים את שלמות הגוף והרכוש, חירות וחופש התנועה ואת כבוד האדם ומרקם החיים העדין בין האוכלוסייה היהודית לערבית פלסטינית באזור. אשר לנסיבות ביצוע העבירות, טען התובע כי לא ניתן למצוא נסיבה מקלה אחת. הנאשמים בחרו משפחה, וביצעו את העבירות ללא סיבה מלבד גזענות טהורה ומכוערת כלפי ערבים פלסטינים. עוד טען כי קיים מימד של תכנון מוקדם, שכן מעובדות כתב האישום המתוקן ניתן לראות התנהלות המתאפיינת בתכנון מובהק, של אנשים שחברים יחד, מצוידים בכלי נשק מגוונים, ומסתערים לעבר אותן מטרות. הפגיעה היא בגופם של המתלוננים וכן ברכב ובכלי רכב פלסטיניים נוספים. הנאשמים פגעו בכל המתלוננים ללא הבחנה, בעת שהיתה תינוקת ברכב ונוכחותה לא הרתיעה מלבצע את המעשים. נסיבה נוספת לחומרה מפורטת בסעיף 17 לכתב האישום, לפיו גם בעת ש'ע' החל להימלט ברכב מהמקום, המשיכו הנאשמים והאחרים ליידות אבנים, בניסיון להחמיר את הפגיעה ולפגוע במתלוננים. קריאות של הנאשמים והאחרים ל"מוות לערבים" תוך כדי ביצוע העבירות, מלמדות גם הן על מידת התוקפנות, האכזריות ומידת הגזענות. אשר לנזק שנגרם, היפנה התובע להצהרות נפגעי העבירות, כאשר אחד המתלוננים נפגע בראשו באופן משמעותי, מתלונן נוסף נחבל מתקיפת גרזן, וכל יושבי הרכב נפגעו מגז לפל. מתוארים גם רכיבים של בהלה וחרדה בעלי נזק לטווח ארוך, במיוחד לפעוטה. לזכותם של הנאשמים יש לזקוף את הודאותיהם ואת החיסכון בזמן שיפוטי, אך כל שיקול רלוונטי אחר מהווה שיקול לחומרה. לשני הנאשמים עבר פלילי והרשעות קודמות, כשעברו הפלילי של הנאשם 1 חמור מעט יותר. כן היפנה לאמור בתסקירי שירות המבחן, מהם עולה רמת סיכון להישנות התנהלות אלימה. נטען שהנאשמים שתקו בחקירות באופן גורף, גם בשב"כ וגם במשטרה, שיקול שיש לזקוף לחובתם.

ב"כ המאשימה עתר לקביעת מתחם עונש הולם שנע בין 4 ל- 6 שנות מאסר, למקם את עונשו של נאשם 1 בשליש העליון של המתחם, ואת עונשו של נאשם 2 למקם באמצע המתחם. בנוסף, עתר להשית עליהם מאסר על תנאיפיו כספי כבד לטובת נפגעי העבירות. ב"כ המאשימה בתחילה לא הציג פסיקה לתמיכה בעמדתו העונשית, והמציא מספר פסקי-דין בהמשך בהשלמה בכתב (וכמובן שלאחר מכן הסניגורים הגיבו בכתב).

12. ב"כ נאשם 1 טען כי עתירת ב"כ המאשימה לחלוטין אינה מעוגנת בפסיקה. אשר לנסיבות ביצוע העבירות הדגיש, כי אין המדובר באירוע הכולל מימד של תכנון, אלא עסקינן באירוע מתגלגל כשהגעה למקום היתה על רקע התפרעויות של ערבים באותו ציר תנועה ופגיעה ברכבים. אשר לנזקים שנגרמו למתלוננים ציין, של ע' נגרם חתך שטחי, שלא הצריך טיפול, ובהתייחס לעבירה של תקיפה סתם המדובר בעבירה המצויה ברף הנמוך ביותר, והאירוע גרם לבהלה אך לא לפגיעה פיזית. בתוך ההתרחשות הכללית, חלקו של נאשם 1 הוא בעיקר בממשק מול ע', הוא לא ידה אבנים והפגיעה ב' א' מיוחסת לו מכוח ביצוע בצוותא. הסניגור טען למתחם עונש הולם שנע בין 10 - 30 חודשי מאסר בפועל, והגיש פסיקה התומכת בעמדתו.

הסניגור עתר למקם את עונשו של נאשם 1 בקצה השליש התחתון או בתחתית השליש האמצעי. טען, כי הנאשם הודה מיד, עברו הפלילי כולל עבירות יחסית מינוריות של הפרעה לשוטר והפרה הוראה חוקית, והוא מעולם לא נשא מאסר מאחורי סורג ובריח - אלא מאסר בעבודות שירות. התיק האחרון בו היה מעורב בפלילים הוא משנת 2017, אז הנאשם היה כבן 19, והסתיים בשנת 2019. מעסיקו של הנאשם תיאר את קליטתו בעבודה, ובינתיים הוא נישא ונולד לו ילד. לנאשם ומשפחתו נגרם נזק קשה, שכן הוא נותק מבנו הפעוט ואשתו נאלצה לצאת לעבוד. שירות המבחן התעלם משינויים אלו בחייו של הנאשם, ולכן מבוקש ליתן לאמור בתסקיר משקל נמוך.

הנאשם נמצא במעצר במשך 14 חודשים בתנאים קשים, כך שיש להסתפק בתקופת מעצרו שתיתן ביטוי לפגיעה במתלוננים, אך תאפשר לנאשם לחזור למשפחתו.

13. ב"כ נאשם 2 פנה למתלוננים והביע את צערם של הנאשמים בגין הפגיעה בהם. הדגיש, כי כתב האישום תוקן באופן משמעותי, כאשר ההגנה לא התמקדה בניסיונות לשחרר את הנאשם ממעצרו, אלא במיצוי ההליך הפלילי כדי שיוכל לשאת את העונש - והזכיר, כי ביצוע עבירות ממניע גזעני יוצר מציאות מורכבת מבחינת תנאי הכליאה. אשר לנסיבות ביצוע העבירות טען כי אין כל מימד של תכנון, והנאשם לקח אחריות קולקטיבית על כל המתואר בכתב-האישום. עם זאת, יש לשים לב לחלקו היחסי של כל נאשם - כשנאשם 2 זרק ארבע אבנים לעבר רכב בהתנהלות שנמשכה כדקה, הנזק שנגרם והנזק הפוטנציאלי מצויים ברף נמוך-בינוני, ובנוסף ישנם אחרים שחלקם היה משמעותי יותר ולא נתפסו. העבירות בוצעו בתקופה מאוד קשה של פיגועים והפקרות מבחינת האנשים שגרים במקום, ובאותו השבוע נרצחו שני ישראלים. ביום האירוע התקיימה הפגנה על המציאות הבלתי אפשרית שיש באזור, כאשר גם הנאשמים ספגו אבנים, הם התקשרו למוקד ודיווחו על כך.

ב"כ נאשם 2 עתר לקבוע מתחם עונש שנע בין 12 ל- 30 חודשים, כאשר יש למקם את עונשו של נאשם 2 בחלק התחתון של המתחם ולהסתפק בתקופת מעצרו. ב"כ נאשם 2 הגיש מסמכים המעידים על כך, כי המדובר באסיר חיובי, סבו התרשם מעומק הצער והבושה של נכדו, והוא אכן קיבל אחריות מלאה על מעשיו, חסך בזמן שיפוטי ובשמיעת עדויות מורכבות. מעבר לתיק בעברו שהסתיים ללא הרשעה והתיישן, מעולם לא היה במעצר ממושך. ביום האירוע היה כבן 21 שנים, והסניגור ביקש לתת משקל נמוך מאוד לתסקיר שהתקבל בעניינו שכן, בתקופה שקדמה לביצוע העבירה הנאשם היה על דרך המלך, עבד באופן מסודר והתרחק מהגבעות, כך שאין סיבה שלא לקבל את החרטה שלו, לרבות האמפתיה שמביע כלפי נפגעי העבירה. בנוסף, טען שיש לתת משקל נמוך להצהרות נפגעי העבירה, שכן התכנים המופיעים בהן מצויים בניגוד לחומרי החקירה, והדברים אינם מגובים במסמכים רפואיים.

צוין כי נאשם 2 עצור מזה 14 חודשים, ונטען כי יש להסתפק בתקופת מעצרו בבחינת ענישה המצויה ברף התחתון של המתחם.

14. נאשם 1 אמר בדברו לבית המשפט: "אני רוצה להביע חרטה על האירוע שקרה, אירוע שלא היה צריך לקרות ואני את החיים שלי שיקמתי לפני הרבה שנים, בסופו של דבר אלה היו תיקים שלא פגעו פיזית במישהו. מצאתי עבודה קבועה ועבדתי במשך שנתיים בחברה של ליבי והתחנתי והבאתי ילד לעולם, היו לי חיים מסודרים והמצב הבטחוני גרם לי לעשות אירוע שלא היה אמור לקרות, אין לי תירוץ להצדיק את האירוע הזה, אני משלם את המחיר, אני נמצא באגף שמור שזה 24 שעות סגור בתוך חדר, אין לי ביקורים פתוחים או התייחדויות. לגבי קצינת המבחן אני לא יודע איך היא הגיעה למסקנה הזו, אני בעצמי פניתי אליה לגבי הליך שיקומי והיא לא רצתה להציע לי. מאחר ואני בטחוני אין לי הליך שיקום בכלל. חשבתי שאם היא תראה את השנים שהשתנתי, אני לוקח אחריות ואני מבקש סליחה מהמתלוננים וזה אירוע שקרה ואני לוקח אחריות וזה אירוע שלא צריך היה לקרות. אני מגיש לך מכתב שכתבתי" (עמ' 23 לפרוטוקול). במכתב שהגיש צוין כי הוא מביע חרטה מלאה על האירוע שבמהלכו פגע בחפים מפשע, שאין הצדקה למעשיו החמורים, ושהוא לוקח אחריות מלאה ומבין את גודל הפשע שעשה, מתחרט ומתנצל. ביום האירוע נזרקו אבנים לעבר רכבים ישראלים, והוא ומספר תושבים נוספים ירדו לציר התנועה להראות נוכחות ולשמור שלא יפגעו רכבים נוספים, ללא כוונה או תכנון לפגוע בחפים מפשע. אירוע האלימות התרחש ברגע של חוסר מחשבה וטיפשות ולא היה צריך להתרחש. הוא פגע גם באשתו ובילדו, ואשתו נאלצת לגדל את בנם לבדה. ציין שנעצר פעמים רבות בעבר, אך עוד לפני חתונתו לא היה מעורב באירועי אלימות, והיה עסוק במשפחה ובעבודה.

15. נאשם 2 אמר בדברו לבית המשפט: "הבנתי את האירוע שעשיתי, אני כמובן לוקח אחריות ומצטער על זה. אני מבקש סליחה מהאנשים שנמצאים פה באולם וכתבתי להם מכתב שבו ביקשתי סליחה, כתבתי גם בערבית שחבר כתב עבורי בערבית ואני מגיש להם. אני מבקש סליחה, המעשה שעשיתי היה לא ראוי ובזוי, אני מתבייש בו ואני מקווה שהם יסלחו לי" (עמ' 19 לפרוטוקול). במכתב שכתב לנפגעי העבירה, כתב שהוא מבקש מהם סליחה על המעשה הבזוי שביצע, אשר נעשה מתוך פיזיות וחוסר מחשבה, הוא מתבייש בו בכל יום, ומקווה שהם יסלחו לו. דיון והכרעה

16. בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין בסעיף 40ג(א), לצורך קביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

17. הנאשמים פגעו במעשיהם במספר ערכים מוגנים, במרכזם זכותם של המתלוננים נפגעי העבירות לשלמות גופם, כבודם וביטחונם האישי, וכן פגיעה כוללת יותר בתחושת הביטחון של תושבי האיזור וערעור מרקם החיים העדין הקיים בין האוכלוסייה היהודית לאוכלוסייה הערבית פלסטינית באזור.

הפגיעה בכל הערכים המוגנים היא בעוצמה גבוהה, בעיקר בשל העובדה שהמדובר בהתנהגות גזענית אלימה שהופנתה כלפי שלושה דורות שונים של משפחה אחת אשר יצאו ליום קניות שגרתיות: "אין צורך להכביר מלים על החומרה שבהתנהגות גזענית אלימה. אין כעם היהודי, נוכח תולדותיו, שצריך להיות רגיש לכך. בית משפט ישראלי אינו יכול שלא לתת ביטוי לחומרה שבהתנהגות גזענית אלימה כלפי הזולת; 'דע לך סני, לחברך לא תעביד' (מה שעליך שנוא לחברך לא תעשה), כדברי התנא הלל (בבלי שבת ל"א, ע"א). אין צורך ברטוריקה רבה בעניין זה; ומעבר לכך, כבוד הזולת יהא אשר יהא, צריך להיות טבוע בצופן הגנטי של כל אדם ובערכים שמקנים לו ביתו ובית ספרו; 'חביב אדם שנברא בצלם' אמרו חכמים (התנא ר' עקיבא, משנה אבות ג, י"ג), ועוד אמרו, 'איזהו מכובד, המכבד את הבריות' (משנה אבות ד', א', מפי התנא בן זומא) ... עבירות כאלה חותרות תחת עצם מהותנו, הן כמדינת חוק הן כמדינה יהודית ודמוקרטית, על תולדותיה ועל המיעוט הלא-יהודי הגדול בתוכה..."(ע"פ 5469/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13.4.14), פסקה יז).

18. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות יש לציין, כי מעובדות כתב האישום עולה כי מדובר באירוע מתגלגל שהסלים תוך כדי ביצועו, אם כי קיים מימד של תכנון במובן זה שהנאשמים ואחרים הגיעו מצוידים בגרזן, פטיש חירום, אבנים וגז פלפל וחלקם יצאו לזירה רעולי פנים. בכתב האישום מתוארת תקיפה אלימה ומכוערת של המתלוננים, בני משפחה אחת, שכל חטאם בכך שהם משתייכים למגזר הערבי, ושיצאו יחדיו לבילוי משפחתי שגרתית. ההתנהלות האלימה התבצעה באמצעות ידוויי אבנים, שאף פגעו ופצעו את א' וכן נופצו באמצעותן חלונות; בפגיעה של הגרזן בכתפו של ע' שגרמה לחתך ואף נופצו באמצעותו שמשות וחלונות; ועד לשימוש בגז פלפל והתזתו לתוך הרכב על ידי הנאשמים או מי מהאחרים (שלא נתפסו), שגרם למתלוננים - לרבות לפעוטה, לקשיי נשימה ולצריבה בעיניים. המניע הגזעני בא לידי ביטוי מובהק בקריאות "מוות לערבים" שצעקו הנאשמים והאחרים לעבר המתלוננים במהלך האירוע. כשבוחנים את החלק של כל אחד מהנאשמים באירוע, נראה שחלקו של נאשם 1 גדול יותר: נאשם 1 היכה ברכבים האחרים באמצעות גרזן, בעוד נאשם 2 השליך אבן לעבר המרצדס בסוף האירוע; נאשם 2 הוא שהשליך אבן לעבר החלק האחורי של הרכב שבו ישבו המתלוננים בעוד נאשם 1 היכה על חלונות הרכב באמצעות הגרזן וניפץ אותם; נאשם 1 הוא שהיכה את ע' מספר פעמים באמצעות הגרזן; לקראת סוף האירוע, בהמשך לכך שאחר השליך שתי אבנים לעברו של א', נאשם 2 התקרב למקום והשליך אבן לעבר א' שנפגע מהאבנים בראשו; מי מהנאשמים או מהאחרים התיזו גז פלפל לרכב המתלוננים שחלונותיו נופצו.

19. עם זאת, לעניין החבירה הספונטנית של הנאשמים באירוע המתואר בכתב האישום, והמעשים המיוחסים להם באופן ספציפי או כמבצעים בצוותא, יפים הדברים שנקבעו על ידי השופט שטיין בע"פ 2018/23 מדינת ישראל נגד סלאימה (12.10.23):

"בעניין זה, אוסיף ואדגיש כי החומרה היתרה אשר דבקה במעשיו של סלאימה לא באה בעצם ההתזה של גז פלפל על נפגעי העבירות, אלא בסינרגיה שבין מעשה כאמור לבין מעשיהם של יתר הפורעים, ובעידוד הפגיעה בנפגעי העבירות עת שאלו נמצאים לכודים ברכבם תחת מטר של אבנים. בהיבט של הדין הפלילי המהותי, זאת דרכה הרעה של חבירה ספונטנית למעשה עבירה המבוצע על ידי אדם אחר - חבירה שהופכת את האחראי לה למבצע העבירה בצוותא חדא לכל דבר ועניין" (פסקה 12).

20. למתלוננים נגרמו נזקים גופניים, נפשיים וכן נגרמה פגיעה ברכוש - ברכב המתלוננים ובשני כלי רכב נוספים שחנו בקרבת מקום. כפי שפורט בכתב האישום ובהצהרות נפגעי העבירה, א', אב המשפחה, נפגע בראשו כתוצאה מיידוי האבנים, נזקק לשבעה תפרים ואושפז למשך יומיים, וכתוצאה ממכת הגרזן בכתפו של ע' נגרם לו חתך והוא אף נפצע מרסיסי זגוגיות שנופצו. כתוצאה מריסוס גז הפלפל לתוך הרכב נגרמו לנפגעי העבירות קשיי נשימה וצריבה בעיניים, כאשר אחת הנפגעות היא פעוטה כבת שנתיים וחצי, נכדתם של א' וא' ובתם של ע' ור', שהתלוותה לסבים ולהוריה לקניות בסופר. הצהרות נפגעי העבירות מלמדות על המצוקה הקשה בה היו שרויים בני המשפחה בעת האירוע, וההשפעות ארוכות הטווח הבאות לידי ביטוי עד היום, כשנראה שאך בנס האירוע לא הסתיים בפגיעות קשות יותר.

21. לעניין מדיניות הענישה הראויה יאמר באופן כללי, כי מפסיקת בית-המשפט העליון עולה הצורך בענישה מרתיעה על מנת להילחם בתופעת האלימות על רקע גזעני, תוך דחיית שיקולי ענישה אחרים:

"למעשי תוקפנות, בפרט כאלו המונעים מגזענות ומאיבה, נודעת חומרה מיוחדת. 'עבירות כאלו חותרות תחת עצם מהותנו, הן כמדינת חוק הן כמדינה יהודית ודמוקרטית' (ע"פ 5469/13 פלוני נ' מדינת ישראל...). נקבע לא אחת, כי המאבק בעבריינות שכזו, שבסיסה ברקע אידיאולוגי-לאומני, מחייב את דחייתם של שיקולים אחרים מפני הצורך בהרתעה - וזאת גם מקום שבו עסקינן בעבריינין שהוא קטין...". (ע"פ 2906/19 פלוני נגד מדינת ישראל (14.7.19), פסקה 12).

כן ראו:

"בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הגלומה בעבירות התפרעויות המוניים, אשר מציבות סכנה ישירה וממשית לחיי אדם, ואף עלולות להוביל לפגיעות רציניות בגוף ורכוש. לפיכך, נקבע כי יש לנקוט במדיניות ענישה אשר תרתיע ותרסן התפרעויות העלולות לסחוף המון רב ולצאת מגדר שליטה ... הדבר נכון ביתר שאת כאשר העבירות בוצעו ממניע גזעני, שמהווה נסיבה מחמירה שבכוחה להכפיל את עונשו של מבצע העבירה או להוביל למאסר של 10 שנים, לפי העונש הקל יותר (סעיף 144 לחוק העונשין). בשים לב לכך, נקבע זה מכבר שכאשר מדובר בעבירות שבוצעו מתוך מניע גזעני נדחים ככלל שיקולי ענישה אחרים, ובהם נסיבות אישיות ושיקולי שיקום, מפני שיקולי ההגנה על שלום הציבור וביטחון ושיקולי הרתעת היחיד והרבים." (ע"פ 901/22 מדינת ישראל נגד אסווד (24.2.22), פסקה 8).

22. על רקע מדיניות ענישה זו ונסיבות ביצוע העבירות, עיינתי בפסיקה שהוצגה על-ידי ב"כ הצדדים (כשב"כ המאשימה הגיש רק פסק דין אחד רלבנטי) ובפסקי-דין נוספים, ולצורך קביעת מתחם העונש ההולם אציין את המרכזיים שבהם:

ע"פ 159/22 מדינת ישראל נגד אבו תאיה (2.3.22) (הוגש על-ידי ב"כ הנאשמים): המשיב הורשע על פי הודאתו בביצוע שתי עבירות של פגיעה בנסיבות מחמירות ממניע של גזענות לפי סעיפים 334, 335 ו-144 לחוק העונשין, בתקופה של חג הרמדאן אז התרחשו בירושלים תקיפות שכוונו כלפי אזרחים בעלי חזות יהודית. שני המתלוננים צעדו בדרכם להתפלל בכותל המערבי כשהם לבושים בלבוש "יהודי-חרדי". המשיב נהג ברכבו וכשהבחין במתלוננים יצא מרכבו והלך לעברם בעודו אוחז בחפץ חד, ללא התגרות קודמת מצדם של המתלוננים. המשיב פנה אליהם ושאל להיכן הם הולכים, ובטרם השיבו לו, צעק לעברם "אללה הוא אכבר", והכה אותם בפניהם באמצעות החפץ החד. אחד המתלוננים שלף אקדח שנשא ברישיון וכיוון אותו לעבר המשיב, ושני המתלוננים השכיבו את המשיב על הרצפה לצורך עיכובו ומסירתו למשטרה. לאחר מספר דקות החלה התקבצות של צעירים ערבים שקראו קריאות לעבר המתלוננים ופעלו בכוח על מנת למלט את המשיב מן המקום. המתלוננים נזקקו לטיפול רפואי בחתכים המדממים שנגרמו בפניהם כתוצאה מתקיפת המשיב. נקבע מתחם עונש הולם שנע בין 10 ל-16 חודשי מאסר. המשיב נעדר עבר פלילי, והושת עליו עונש של 11 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון קיבל את הערעור וקבע כי העונש שהושת על המשיב הקל עמו יתר על המידה כשמדובר בתוקפנות ובריונות ממניע גזעני. עונשו של המשיב הוחמר ל-22 חודשי מאסר בפועל, תוך שצוין, שבית המשפט אינו ממצה את הדין בערכאת ערעור.

ע"פ 8538/18 פרוך נגד מדינת ישראל (7.1.19) (הוגש על-ידי ב"כ הנאשמים): המערער הורשע על יסוד הודאתו בתקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני לפי סעיפים 382(א) ו-144(א) לחוק העונשין. האירוע התרחש בשעת לפנות בוקר, בעת ששני המתלוננים, צעירים בעלי חזות חרדית, צעדו במורד הדרך בסילוואן, בדרכם לטבול במעיין. באותה עת, ישב המערער ביחד עם אחר, וכאשר הבחינו במתלוננים, האחר קם, התקרב אליהם והיכה את אחד המתלוננים בראשו. כחצי שעה לאחר מכן, לאחר שהמתלוננים עשו דרכם חזרה, הבחינו המערער והאחר במתלוננים פעם נוספת, האחר קשר את פאות הראש של המתלוננים זה לזה חרף בקשתם של המתלוננים שלא יעשו כן בשל האיסור הדתי להתיר קשרים בשבת. בשלב מסוים, אמר המערער למתלוננים כי בכוונתם לחטוף אותם והחל לגרור את אחד המתלוננים. המערער והאחר אילצו את המתלוננים לחזור אחריהם בשפה הערבית על מילים מתוך הצהרת האמונה האיסלאמית, תוך שהאחר חבט באגרופו בחזה של אחד המתלוננים. לאחר מכן תפס המערער את אחד המתלוננים בצווארו ואילץ אותו לנשק את ידיו ואת ידיו של האחר וכך עשה גם האחר למתלונן האחר. לאורך המעשים הללו, שנמשכו מספר דקות, המערער בעט במתלוננים, תוך כדי שהוא מתעד את דבריו ומעשיו במכשיר הטלפון שלו. בית המשפט המחוזי השית על המערער עונש של 20 חודשי מאסר. בית המשפט העליון קבע כי לא הובאו בחשבון הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, כשעסקינו במערער צעיר, נעדר עבר פלילי אשר נטל אחריות על מעשיו, ועל כן העונש הופחת (בדעת רוב) ל-15 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 577/22 מדינת ישראל נגד אוחנינה (6.3.22) (הוגש על-ידי ב"כ נאשם 1): המשיב הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בביצוע עבירות של הסתה לאלימות, הסתה לגזענות, התפרעות שסופה נזק מתוך מניע גזעני וחבלה במזיד ברכב ממניע גזעני. בתקופת מבצע "שומר חומות" הגיעו עשרות אנשים לבת ים והחלו לנפץ חלונות של בתי עסק. המשיב ואחר עלו על דלפק מחוץ למסעדה בבעלות של אדם ערבי וקראו "מוות לערבים" לעבר הקהל תוך זריעת הרס במקום. המתלונן נקלע למקום ברכבו והותקף על ידי עשרות אשר הוציאו אותו בכוח מהרכב, חשמלו אותו בשוקר, הכו אותו באגרופים, בבעיטות ובאמצעות אלה טלסקופית, והטיחו בפניו קורקינט חשמלי, כשהתקיפה הופסקה על ידי עוברי אורח. המשיב לא לקח חלק באירוע התקיפה הנ"ל, אך במקביל לו, המשיב חבל, יחד עם אחרים, ברכבו של המתלונן, ניפצו שמשות וניסו לעקור את הדלתות וגנבו רכוש ממנו. המשיב זרק לעבר הרכב בקבוק וניפץ את השמשה, ירק על המתלונן בעת ששכב פצוע על הקרקע וגנב חפצים מרכבו. למתלונן נגרמו חבלות חמורות בגופו, שברי ריסוק באפו ובארובת העין, שברים בשיניים וחתכים עמוקים בפניו ובראשו. בית-המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שנע בין 12 ל- 28 חודשי מאסר בפועל, והשית על המשיב - בחור כבן 20, שלחובתו רישום מביית-המשפט לנוער, בעל נתונים אישיים מורכבים - 12 חודשי מאסר בפועל.

בית המשפט העליון קבע כי בית המשפט המחוזי נתן משקל יתר לנסיבות חייו המורכבות של המשיב, כאשר התוצאה העונשית מקלה באופן ניכר, ועונשו הוחמר מ- 12 ל- 20 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (מחוזי ת"א) 15931-11-22 מדינת ישראל נגד שמחון (5.1.23) (ב"כ נאשם 2): הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 יחד עם 335(א)(1)+(2) וסעיף 29 לחוק העונשין, וכן בניסיון לחבלה ברכב במזיד. המדובר באותו האירוע המתואר בע"פ אוחנינה, שהתרחש בטיילת בבת ים. צוין, כי לא היתה מחלוקת שהנאשם הגיע לטיילת כשהיה בדרכו למשפחתו, לא במטרה להשתתף בפעילות אלימה, ולא היה שותף למרדף שהתנהל אחרי המתלונן. עוד צוין, כי לא נשללה האפשרות שהנאשם סבר שמדובר בניסיון פיגוע דריסה ומטעם זה לא יוחסה לו עבירה של מעשה טרור, להבדיל מרובם המכריע של המעורבים האחרים באירוע. חלקו של הנאשם היה בכך, שהוא רץ למקום ההתנגשות ותקף את המתלונן בצוותא עם עשרות אחרים. לאחר התקיפה הברוטלית של אחרים, לרבות באמצעות שוקר, הנאשם הכה את המתלונן בחמש מכות אגרוף בראשו ובכתפו. המתלונן הוטח לקרקע ובעת שניסה לקום, ניסה הנאשם לבעוט בגופו. נקבע מתחם עונש הולם שנע בין 18 ל- 32 חודשי מאסר. על הנאשם, בעל עבר פלילי הכולל 6 הרשעות, אשר ביצע את העבירות בעת שנשא עונש של מאסר בעבודות שירות, הושת עונש מאסר בן 24 חודשים, והופעל עונש מאסר מותנה, כך שבסך הכל העונש הועמד על 27 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (מחוזי י-ם) 54820-04-21 מדינת ישראל נגד סוילם (6.1.22) (הוגש על-ידי התביעה): הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של גרימת חבלה חמורה לפי סעיפים 333 ו- 144 לחוק העונשין, וכן בעבירה של פגיעה בפרטיות. הנאשם ישב במדרגות הצופות לעבר שער שכם בירושלים, כאשר ישבו בסמוך אליו ארבעה קטינים. הנאשם אמר להם כי הוא מתכוון לשפוך את כוס הקפה שבידו לעבר יהודי שיעבור במקום מתוך מניע של גזענות. החבורה הבחינה באדם בעל חזות יהודית דתית, הנאשם מיהר אחריו תוך שאחד הקטינים הלך אחריו ועודד אותו לבצע את המעשה, אך שב על עקבותיו ללא שהשליך את הכוס. לאחר מכן הבחין במתלונן חבוש בכיפה, הנאשם התקרב אליו, בעוד אחד הקטינים עודד אותו ואחר צילם את האירוע, והנאשם השליך לעבר פניו קפה חם מאוד. כתוצאה מכך נגרמו למתלונן, בין השאר, כווייה בדרגה ראשונה בצוואר, והוא פונה לבית החולים כשהוא סובל מכאבים עזים. צוין, כי הצדדים הסכימו כי נערים אחרים עודדו אותו לבצע את המעשה. בית המשפט קבע כי הנאשם תכנן את מעשיו מראש, והם פרי יוזמתו, כשהוסכם כי נערים אחרים עודדו אותו לבצע את המעשה. נקבע מתחם עונש הולם שנע בין 24 ל- 52 חודשי מאסר. הנאשם, כבן 19, עם בעיות פסיכיאטריות לא מטופלות המגבירות את מסוכנותו, לא לקח אחריות על מעשיו לפני שירות המבחן, בעל עבר פלילי וצוין, כי ביצע את המעשה בעוד תיק אחר תלוי כנגדו. על הנאשם הושת עונש מאסר בפועל בן 28 חודשים.

בהליך הערעור (ע"פ 1255/22 סוילם נגד מדינת ישראל (27.7.22)), הובהר כי נפלה טעות בגזר הדין במובן זה, שהנאשם לא ביצע את העבירה במקביל להליך פלילי אחר, ולכן עונשו הופחת ל- 24 חודשי מאסר. ת"פ (מחוזי חיפה) 3509-06-21 מדינת ישראל נגד בדרי (1.3.22) (הוגש על-ידי ב"כ נאשם 2): הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירת של ניסיון תקיפה בנסיבות מחמירות בצוותא ממניע גזעני, ניסיון חבלה במזיד ברכב בצוותא והתפרעות. במהלך מבצע "שומר חומות" התקיימה התפרעות בקרית אתא, כשהמתפרעים יידו אבנים לעבר כלי רכב וכוחות משטרה שהיו במקום. המתפרעים חסמו את רכבו של המתלונן לאחר שחשדו כי הוא ערבי, יידו אבנים אל הרכב וניפצו את שמשותיו. המתפרעים הכו את המתלונן באגרופים, גרמו לו לחבלות וניסו למשוך אותו מהרכב, ושוטרים ניסו להגן עליו. בשלב זה הגיע הנאשם אל המקום, התקרב וממרחק קצר יידה בעוצמה חפץ כלשהו לעבר הרכב. השוטרים הצליחו לחלץ את המתלונן מהמקום. הנאשם נעדר עבר פלילי, הוערך על ידי שירות המבחן כי קיים בעניינו סיכון נמוך להישנות התנהגות אלימה, והומלץ על ענישה של מאסר בעבודות שירות. נקבע מתחם עונש הולם שנע בין 12 ל- 30 חודשי מאסר, ועל הנאשם הוטל עונש מאסר למשך שנה.

יצוין, כי הוגש ערעור הן על חומרת העונש והן על קולת העונש (ע"פ 2625/22 (11.9.22)), ונקבע כי רמת הענישה במקרה זה סוטה במידה מסוימת לקולה ממידת הענישה הראויה; עם זאת, בשים לב לרמת המעורבות של המערער באירוע ולהמלצת שירות המבחן, הוחלטה שאין מקום להתערבות ושני הערעורים נדחו.

23. עיננו הרואות, כי לא ניתן היה לאתר בפסיקה מקרה דומה לענייננו, אך פסקי-הדין שנסקרו מהווים אמת-מידה מסוימת לקביעת המתחם, תוך שידגש, כי רובם חמורים פחות ממספר היבטים - בין בהוראות החיקוק, בין בנסיבות ביצוע העבירות. בהתחשב בכך, שבענייננו עסקינן באירוע חמור שבו היתה הצטיידות מראש של חפצים, עצם הפגיעה על רקע גזעני בשלושה דורות של אותה בני משפחה שיצאו לפעילות יומיומית של קניות - לרבות בפעוטה, נוכח הפציעות שנגרמו באמצעות גרזן ואבנים וכן ריסוס גז פלפל לתוך רכב בו ישבו בני המשפחה, הנזקים ארוכי הטווח, ריבוי הקרבנות בנפש וברכוש, והפגיעה הקשה בתחושת הביטחון של הציבור המקומי, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם נע בין 3 - 6 שנות מאסר לצד רכיבים נלווים, לרבות פיצוי ממשי.

24. בעניינם של הנאשמים לא נטען ולא הוצג כל שיקול אשר מצדיק חריגה מהמתחם מטעמי שיקום (או מטעמי הגנה על שלום הציבור). על כן, עונשם ייגזר בתוך המתחם ויש להתחשב בנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות, כמפורט בסעיף 40'א' לחוק העונשין.

25. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות ייאמר בעניינו של נאשם 1, כי המדובר באדם צעיר, בעל משפחה, שהודה במיוחס לו וחסך בזמן שיפוטי. לחובתו עבר פלילי שכולל שלוש הרשעות, לרבות בגין הפרות צווי אלוף שהוצאו כנגדו והכנת חומרים מסוכנים (כשבחזקתו נמצאו, בין השאר, שלושה בקבוקים המכילים בנזין). הנאשם מסר לקצינת המבחן שפעל על רקע אידיאולוגי בעבר, ועיננו הרואות כי חלה הסלמה בפעילותו הפלילית, אשר הרקע לה הוא גזעני. עוד לחומרה יש לציין את האמור בתסקיר שירות המבחן, שיש ליתן לו את מלוא המשקל, ממנו ניתן ללמוד כי הנאשם מתקשה לקחת אחריות ונוקט בעמדה קורבנית ומצמצמת, תוך קושי לגלות אמפתיה כלפי המתלוננים ותובנה לגבי הנזק שגרם - כששירות המבחן מעריך קיומה של רמת סיכון גבוהה להישנות עבירות אלימות. לזכותו של הנאשם יש לזקוף את הודאתו ולקיחת האחריות לפני בית-המשפט, המתלוננים וקרוביו, את ההתמתנות בדרכיו לאחר שנישא וגילה יציבות תעסוקתית, וכן יש להתחשב בכך שהוא עתיד לשאת מאסר בפועל ראשון - כאשר הפגיעה בבני משפחתו היא מצערת, אך בלתי נמנעת בנסיבות.

התחשבות במכלול השיקולים מובילה לכך, שיש להעמיד את עונשו מעל לרף התחתון של המתחם. 26. נאשם 2, צעיר אף הוא, הודה במיוחס לו בכתב האישום וחסך בזמן שיפוטי. בעברו רישום קודם ללא הרשעה שהתיישן, שעניינו הפרת צו אלוף שהוצא כנגדו, והוא עתיד לשאת מאסר בפועל ראשון. ההתרשמות לגביו היא שונה, כאשר בתסקיר מצוין, כי הנאשם לוקח אחריות על מעשיו ומבין את ההשלכות והפגיעה במתלוננים. בעניינו הוערך, כי קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות אלימה, אך לא צוינה מה היא רמת הסיכון. לאור מכלול השיקולים החלטתי למקם את עונשו ברף התחתון של המתחם (גם בכדי לשקף את חלקו היחסי באירוע, לעומת נאשם 1, חרף העובדה שהמדובר בנתון מעצב מתחם).

27. לאור כל האמור לעיל, אני גוזרת את דינם של הנאשמים כדלקמן:

נאשם 1:

42 חודשי מאסר בפועל, החל מיום מעצרו 13.3.23;

12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירות בהן הורשע;

מורה על תשלום פיצוי על סך 25000 ₪ לבני משפחת ח' באמצעות א' ח' (ע.ת.13). ב"כ המאשימה יידע את המתלוננים בדבר הפיצוי שנפסק ואשר יועבר לאבי המשפחה לחלוקה ביניהם, וימסור פרטיו למזכירות בית-המשפט תוך 14 ימים.

נאשם 2:

36 חודשי מאסר בפועל, החל מיום מעצרו 13.3.23;

12 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירות בהן הורשע.

מורה על תשלום פיצוי על סך 20,000 ₪ לבני משפחת ח' באמצעות א' ח' (ע.ת.13). ב"כ המאשימה יידע את המתלוננים בדבר הפיצוי שנפסק ואשר יועבר לאבי המשפחה לחלוקה ביניהם, וימסור פרטיו למזכירות בית-המשפט תוך 14 ימים.

הודעה זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ג סיוון תשפ"ד, 19 יוני 2024, במעמד הנאשמים וב"כ הצדדים.